

Спеціалізованій вченій раді ДФ 26.055.073
Державного торговельно-економічного
університету
(02156, м. Київ, вул. Кіото, 19)

РЕЦЕНЗІЯ

**на дисертаційну роботу Ніжейка Костянтина Аркадійовича
на тему: «Міжнародні стратегічні альянси в ІТ-сфері» подану на
здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 292 – Міжнародні економічні відносини
доктора економічних наук, професора Корж Марини Володимирівни**

Актуальність теми та загальна характеристика роботи. У сучасних умовах багато галузей української економіки залишаються у відстаючому положенні порівняно зі світовим рівнем. Частково це пояснюється внутрішніми та історичними факторами, а частково – наявністю конкурентних переваг у країн-лідерів. Проте, питання пошуку найшвидшого та ефективного шляху виходу з цієї ситуації залишається актуальним. Один із ключових інструментів для розвитку відстаючого сектору української економіки – міжфірмові стратегічні альянси. Ці форми співпраці мають бути максимально гнучкими в управлінні та координації дій, щоб відповідати вимогам ринку. Тому проводяться активні пошуки та дослідження нових форм співпраці між ключовими гравцями на світовому ринку, що призводить до утворення міжнародних стратегічних альянсів. Важливою умовою цього процесу є збалансування інтересів та переваг учасників альянсів. В рамках стратегічних альянсів учасники об'єднуються для досягнення спільних цілей, зберігаючи при цьому свою самостійність.

В цьому контексті треба враховувати пріоритетність пошуку можливостей для співпраці українських підприємств на сучасному етапі розвитку, однак насамперед з українськими підприємствами. Вхідження до

альянсів з іноземними підприємствами обмежується досягнутим рівнем розвитку, ресурсними обмеженнями, привабливістю для потенційних партнерів. Саме тому дослідження закономірностей процесів інтеграції є актуальним для української науки.

Таким чином стратегічні союзи слід розглядати через комплексні підходи, що надає змогу компаніям отримувати доступ до нових ринків, розширювати географічну присутність, отримувати передові технології та доповнювати навички й основні компетенції. Відповідно, стратегічні альянси стали ключовим джерелом конкурентних переваг для фірм, оскільки розширюють можливості учасників вирішувати зростаючі організаційні та технологічні складнощі, які виникли на світовому ринку.

Наукова цінність роботи полягає у комплексному дослідженні теоретико-методичних засад формування та функціонування міжнародних стратегічних альянсів в ІТ-сфері.

Достовірність результатів дослідження, висновків, які містяться у дисертаційній роботі, в цілому, є достатніми. Проблема, досліджена автором, враховує значний досвід вітчизняних та закордонних вчених з висвітлення питань розвитку формування та функціонування міжнародних стратегічних альянсів в ІТ-сфері та ґрунтується на аналізі законодавчих та нормативно-правових актів Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, матеріалів та статистичних даних органів виконавчої влади України, матеріали й аналітичні звіти міжнародних організацій і дослідницьких агенцій (Групи Світового банку, ЮНКТАД, ЮНІДО, Світової організації охорони здоров'я, ОЕСР, Європейської комісії, Бюро статистики праці США, Офісу публікацій Європейського Союзу, Статистичного порталу Statista, тощо), міжнародні та вітчизняні законодавчі та нормативно-правові акти з питань цифрових трансформацій, корпоративних бізнес-моделей, а також статистичні й аналітичні матеріали Державної служби статистики України, Національного банку України, Міністерства економіки України Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства оборони України.

Наукові положення та висновки дисертаційного дослідження Ніжейка Костянтина Аркадійовича є достатньою мірою обґрунтованими.

Мета та завдання дисертаційної роботи. Дисертаційна робота Ніжейка Костянтина Аркадійовича присвячена поглибленню теоретико-методичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо розширення та розвитку діяльності міжнародних стратегічних альянсів в ІТ-сфері. Здобувачем наукового ступеню у дослідженні вирішено низку завдань: систематизовано науково-методичні підходи щодо дослідження еволюції міжнародних стратегічних альянсів у контексті розвитку цифрової економіки; досліджено фактори та принципи функціонування міжнародних стратегічних альянсів в ІТ-сфері; визначено концептуальні підходи формування, функціонування та розвитку міжнародних стратегічних альянсів в ІТ-сфері; проаналізовано особливості впровадження міжнародних стратегічних альянсів в системі охорони здоров'я; визначено стратегічні пріоритети та напрями розвитку світового ІТ-ринку в умовах глобальної пандемії та повномасштабної збройної агресії РФ на території України; сформовано та обґрунтовано напрями повоєнної відбудови української економіки через формування та розвиток міжнародних стратегічних альянсів в міжгалузевому напрямку.

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає у вирішенні актуальних наукових питань теоретичного спрямування та розроблення практичних рекомендацій щодо формування, функціонування та розвиток міжнародних стратегічних альянсів в ІТ-сфері.

Наукове значення положень і результатів проведеного Ніжейка Костянтина Аркадійовича дослідження, які виносяться на захист, полягають у наступному:

Удосконалено концептуальний підхід до формування перспективних напрямів функціонування та розвитку міжнародних стратегічних альянсів через структурування ключових факторів їх походження; комплексний науково-методичний підхід до розвитку міжнародних стратегічних альянсів,

який на відміну від існуючих базується на використанні критеріального підходу до формування партнерських зав'язків задля виконання короткострокових і низькоризикових завдань бізнесу (які є близькі за профілем і складністю); науково-методичний підхід до інноваційного бізнес-моделювання функціонування міжгалузевих міжнародних стратегічних альянсів в ІТ-сферію на пряму розвитку співробітництва партнерів.

Подальшого розвитку набули категорійно-понятійний апарат дослідження, зокрема запропоновано авторське визначення категорії «екстремальні міжнародні стратегічні альянси»; науково-методичний підхід до оцінювання результативності функціонування МСА в ІТ-сфері.

Практичне значення одержаних результатів полягає в узагальненні та розвитку науково-теоретичних положень, в обґрунтуванні методичних підходів і практичних рекомендацій щодо формування та функціонування міжнародних стратегічних альянсів в ІТ-сфері.

Обґрунтованість і достовірність положень дисертаційної роботи, отриманих висновків та рекомендацій автора підтверджується їх апробацією на 5 міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях. За темою дисертації автором опубліковано 13 наукових праць загальним обсягом 6,4 д.а., з яких особисто автору належить 4,15 д.а., з них зокрема: 7 статей у наукових фахових виданнях України; 1 розділ в іноземній монографії (у співавторстві); 5 публікацій за матеріалами міжнародних науково-практичних конференцій, що свідчить про достатньо повне викладення основних результатів дисертації у наукових фахових виданнях і задовольняє вимогам п. 11 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року.

Публікації автора відображають зміст проведеного дослідження.

Висновки і рекомендації, запропоновані в дисертаційній роботі, схвалені і впроваджені в практичній діяльності в науковій та науково-технічній діяльності Центрального науково-дослідного інституту озброєння та

військової техніки Збройних Сил України (ЦНДІ ОВТ ЗСУ) впроваджено рекомендацій щодо забезпечення інформаційної безпеки завдяки впровадженню нових систем захисту інформації як ефективного інструменту управління та контролю керівництвом ЦНДІ ОВТ ЗСУ виконання завдань (Акт про впровадження від 23.06.2023); в діяльності ТОВ «ЗДОРОВ'Я 24» через обґрунтування створення міжнародного стратегічного альянсу разом з ТОВ «ХОРСТЕХ», а також австрійськими та чеськими партнерами, який базується на імплементації міжнародної інформаційно-аналітичної медичної системи відповідно до вимог Європейської асоціації громадського здоров'я (EURHA); в діяльності компанії впроваджено методику оцінки вимірювання ступеня відповідності наявних ресурсів партнера для співпраці в міжнародному альянсі, та механізму, який контролює та перевіряє роботу альянсу на всіх етапах функціонування (довідка № 06/12 від 06.07.2023); в діяльності Асоціації «Український національний комітет Міжнародної торгової палати» (ISS Ukraine) запропоновано використовувати підхід до вимірювання ступеня відповідності наявних ресурсів бізнес-партнерів для співпраці в міжнародному стратегічному альянсі, за рахунок впровадження моніторингу та контролю на всіх етапах його функціонування. Також, для налагодження міжнародного співробітництва з членами Глобальної мережі ISS підготовлено пропозиції щодо розвитку міжнародних стратегічних альянсів за участю вітчизняних фармацевтичних, біотехнологічних та ІТ-компаній, як одного з ключових напрямів повоєнного відновлення України (довідка № 0725 від 24.11.2023).

Основні положення і рекомендації, викладені у дисертаційній роботі, є складовими науково-дослідної роботи Державного торговельно-економічного університету при викладанні дисциплін, що закріплені за кафедрою світової економіки (довідка № 529/22 від 21.02.2024).

Матеріал дисертаційної роботи Ніжейка Костянтина Аркадійовича викладено логічно, грамотно і послідовно, структура дисертаційної роботи продумана. Висновки ґрунтуються на проведеному дослідженні та

отриманих результатах.

У цілому вивчення дисертаційної роботи дозволяє констатувати факт не тільки теоретичного, але й практичного рівня роботи, та достовірність й обґрунтованість отриманих автором результатів.

Зауваження та дискусійні положення дисертації. Поряд із загальною позитивною оцінкою дисертаційної роботи можна зробити певні зауваження та вказати на деякі дискусійні положення роботи:

1. В п.1.2. окремі положення та виклад структури потребують вдосконалення, оскільки більше уваги приділено теоретичній характеристиці міжнародних стратегічних альянсів. Так, проведений аналіз функціонування альянсів в таблиці 1.2 (с.44) запропоновані переваги та недоліки міжнародних стратегічних альянсів, а в таблиці 1.4 (с.50) можливі ризики й вигоди від співпраці в рамках стратегічного альянсу. В Таблиці 1.5. запропоновані вже Основоположні принципи формування стратегічних альянсів в ІТ-галузі, але вони не пов'язані з основними перевагами та недоліками для ІТ-сфери. З результатами цього аналізу можливо погодитися частково, тому що бажано їх розглядати у прив'язці до сфери діяльності, враховуючи особливості галузей, які досліджуються у роботі, а саме у другому розділі в напрямку формування практичних аспектів функціонування міжнародних альянсів в ІТ-сфері розглядаються інституційні засади формування та функціонування міжгалузевих альянсів в ІТ-сфері та системи охорони здоров'я і оборонно-промислового комплексу. Виходячи з цього робота значно б виграла, якщо в таблиці 1.2, 1.4, 1.5 були адоптовані саме до цих сфер діяльності.

2. В п.2.1 автором запропоновано модель функціонування онлайн-платформи (рис.2.2), наукова цінність якої не викликає сумнівів, але результати дослідження були б більш переконливими, якби автор більш детально пояснив та показав яким чином забезпечується гнучкість механізму функціонування та управління платформами при створенні альянсів, міжгалузевих альянсів, які розглядаються в п.2.2 та 2.3 в умовах

нестабільності факторів зовнішнього та внутрішнього оточення, тому що запропонована модель більш адоптовано до ринку товарів, а не послуг.

3. В одному з елементів новизни знайшло подальшого розвитку науково-методичний підхід до визначення результативності функціонування МСА в ІТ-сфері, що на відміну від існуючих базується на використанні системи з 18 показників з відповідними коефіцієнтами вагомості для розрахунку показника R_f , що дозволить сформувати учасникам альянсу дорожню карту запровадження Екосистеми МСА в ІТ-сфері для різних секторів української економіки. В таблиці 3.5 наведено ранжування показників прогнозування результативності функціонування МСА в ІТ-галузі, де визначено частка показників в межах ключових та другорядних, але робота набула б більшої цінності, якщо б автор сформував єдину узагальнену систему оцінювання та вимірювання, що надає більш можливостей для визначення вузьких місць в функціонуванні системи та управління процесами функціонування міжнародних стратегічних альянсів не тільки в ІТ-сфері, але і в міжгалузевих альянсах.

4. Сучасні масштаби і динаміка активізації глобалізаційних процесів в світогосподарській системі, породжують якісно нові виклики національним державам, що вимагає органічної адаптації їх економічних моделей до світового інтеграційного процесу. З огляду на це, у роботі бажано було б на основі проведеного порівняльного аналізу інституційно-правового забезпечення функціонування міжнародних стратегічних альянсів (п.3.1) визначити концепцію, концентруючи зусилля на підвищенні правової культури через нормативного врегулювання, що є підставою для посилення економічної складової функціонування альянсів шляхом активізації розвитку міжнародного співробітництва, що дозволяє забезпечити чітку орієнтацію економіки на виробника, та дозволить використовувати переваги інформаційно-комунікаційних технологій у повоєнній відбудові економіки України.

Висловлені зауваження в цілому не впливають на загальну позитивну оцінку роботи Ніжейка Костянтина Аркадійовича. Опрацьована дисертаційна робота «Міжнародні альянси в ІТ-сфері» є завершеною науковою роботою, у якій обґрунтовано та запропоновано методичні підходи щодо розширення науково-технічного співробітництва України з ЄС в умовах глобалізації.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Ніжейка Костянтина Аркадійовича на тему «Міжнародні альянси в ІТ-сфері» являє собою завершене, самостійно виконане наукове дослідження. Матеріал викладено логічно, послідовно, в науковому стилі. За складом наукової новизни, рівнем обґрунтованості і достовірності одержаних результатів, їх теоретичною та практичною значущістю дисертація на тему «Міжнародні альянси в ІТ-сфері» відповідає Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 р. № 44., а її автор Ніжейко Костянтин Аркадійович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 292«Міжнародні економічні відносини».

Рецензент :

професор кафедри світової економіки

Державного торговельно-економічного університету

доктор економічних наук,

професор

Марина КОРЖ

Підпис Корж М. засвідчую
Начальник відділу кадрів Г. Шевченко